06/10/2021

Στην Άγκυρα σήμερα ο 63ος γύρος των διερευνητικών Ελλάδας – Τουρκίας

/ Επικαιρότητα

Η σκυτάλη των διερευνητικών επαφών μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας παραδίδεται σήμερα στην Άγκυρα, στη σκιά των τουρκικών προκλήσεων στην Ανατολική Μεσόγειο και υπό το φως της ελληνογαλλικής αμυντικής συμφωνίας, καθώς και μετά τα σαφή μηνύματα των αρχηγών των ευρωπαϊκών χωρών του Νότου προς τις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου να σέβονται την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών-μελών της ΕΕ.

Οι αντιπροσωπείες της Ελλάδας και της Τουρκίας θα πιάσουν το νήμα των διερευνητικών ως αφέθηκαν κατά τον 62ο γύρο που πραγματοποιήθηκε στις 16 Μαρτίου στην Αθήνα, προκειμένου να διερευνήσουν σημεία σύγκλισης για ενδεχόμενες μελλοντικές διαπραγματεύσεις αναφορικά με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, βάσει του Διεθνούς Δικαίου.

Αναφερόμενος στις διερευνητικές σε δήλωσή του μετά τη συνάντησή του με τον Κύπριο ομόλογό του τη Δευτέρα, ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας υπογράμμισε πως είναι απαράδεκτο που η Τουρκία με διαρκείς προκλήσεις και εμπρηστικές δηλώσεις προσπαθεί να υπονομεύσει το κλίμα αυτών των επαφών πριν καν λάβουν χώρα. Το τελευταίο παράδειγμα είναι η επιστολή του Τούρκου Μονίμου Αντιπρόσωπου στα Ηνωμένα Έθνη, αναφορικά με το καθεστώς στρατιωτικοποίησης των νησιών του Αιγαίου, επισήμανε και προσέθεσε ότι η τουρκική διαμαρτυρία συνιστά παράδειγμα οξύμωρου. «Η Τουρκία διαμαρτύρεται για την στρατιωτικοποίηση των νησιών, ενώ η ίδια η Τουρκία έχει παρατάξει απέναντι από τα νησιά αυτά τον μεγαλύτερο αποβατικό στόλο της Μεσογείου. Και παράλληλα ζητά από την Ελλάδα να αφήσει τα νησιά ακάλυπτα σε κάθε εξωτερική απειλή» ανέφερε. Συνεχίζοντας στο ίδιο μήκος κύματος, απέρριψε στο σύνολό τους όλες τις αστήρικτες κατηγορίες που εκτοξεύει κατά ρυπάς η γείτονα Τουρκία και όλες τις παράνομες ενέργειες και διαμήνυσε: «Η Ελλάδα δεν απειλεί κανέναν, αλλά και δεν εκφοβίζεται από παράνομες ενέργειες. Θα προστατεύσει την κυριαρχία της, θα προστατεύσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα όπως αυτά πηγάζουν από το Διεθνές Δίκαιο και το Δίκαιο της Θάλασσας». Περαιτέρω, ζήτησε από την Τουρκία να απόσχει από έκνομες πράξεις που αποσταθεροποιούν την περιοχή, βάζουν σε κίνδυνο τη διεθνή ναυσιπλοΐα και δεν προσφέρουν απολύτως τίποτα στην Τουρκία, δεν προσφέρουν απολύτως τίποτα στην τουρκική κοινωνία.

Αποκρυσταλλώνοντας τις προσδοκίες της Ελλάδας για τον σημερινό γύρο διερευνητικών, ο Νίκος Δένδιας, σε συνέντευξή του στην κυριακάτικη Real News, είπε: «Παρά το κλίμα έντασης που συνεχίζει να καλλιεργεί η Τουρκία, θεωρούμε σκόπιμη τη διατήρηση ανοιχτών διαύλων επικοινωνίας. Αλλά δεν τρέφουμε ψευδαισθήσεις. Δεν αναμένουμε να προκύψει κάτι από αυτές τις άτυπες επαφές, καθώς, δυστυχώς, με την Τουρκία, επί του παρόντος τουλάχιστον, δεν φαίνεται να υπάρχει πεδίο έλλογης συνεννόησης. Όχι γιατί η επίλυση του ζητήματος που εξετάζεται, ήτοι η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, δεν είναι δυνατή, αλλά γιατί η Τουρκία δεν αποδέχεται τους θεμελιώδεις κανόνες που προβλέπονται από την Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας».

Εκφράζοντας την πάγια ελληνική θέση, ο υπουργός Εξωτερικών διαμήνυσε πως πρεσβεύουμε, πάντοτε, διαχρονικά, όλες οι κυβερνήσεις, μια υπό όρους Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου της Θάλασσας συνεννόηση με την Τουρκία και υπογράμμισε ότι αυτό είναι το συμφέρον μας, ότι αυτό είναι το συμφέρον της Τουρκίας, αλλά και η θέληση ενός μεγάλου μέρους της τουρκικής κοινωνίας, που προσβλέπει στην Ευρώπη, ως τον φυσικό και πολιτιστικό της χώρο.

Η ελληνική πλευρά έχει καταστήσει σαφές πως οι επαφές ήταν και παραμένουν διερευνητικές.

Η ιστορία των διερευνητικών

Η διαδικασία των εμπιστευτικών διερευνητικών επαφών συμφωνήθηκε τον Μάρτιο του 2002, στο πλαίσιο της ελληνο-τουρκικής προσέγγισης που εγκαινιάσθηκε το 1999 και αποτελούν άτυπες συνομιλίες και όχι διαπραγματεύσεις. Επισημαίνεται ότι κατά τις συνομιλίες δεν τηρούνται πρακτικά και ουδεμία πλευρά αναλαμβάνει υποχρεώσεις και δεσμεύσεις.

Στόχος τους είναι να διερευνηθεί εάν και κατά πόσον υπάρχει κοινός τόπος και αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έναρξη διαπραγματεύσεων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να καταλήξουν σε συμφωνία αναφορικά με την υφαλοκρηπίδα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), στη βάση του Διεθνούς Δικαίου.

Σε περίπτωση που διαφανεί ότι δεν καθίσταται δυνατή η εξεύρεση κοινού εδάφους, πάγια θέση της Ελλάδας, η οποία συνάδει απολύτως με το Διεθνές Δίκαιο και έχει τεθεί και ως κριτήριο στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας στην ΕΕ, είναι η παραπομπή του ζητήματος στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ).

Δεδομένου, όμως, ότι η Τουρκία δεν έχει αναγνωρίσει τη γενική υποχρεωτική

δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, απαιτείται ειδική συμφωνία (συνυποσχετικό) που θα αποτελέσει τη νομική βάση για τη δικαιοδοσία του ΔΔΧ.

Εκτός από την Αθήνα, η Ελλάδα έχει φιλοξενήσει τις διερευνητικές επαφές στο Ναύπλιο και στη Θεσσαλονίκη, ενώ η Τουρκία εκτός από την Άγκυρα, στην Κωνσταντινούπολη, στην Αλικαρνασσό (Bodrum), στο Τσεσμέ (Κρήνη) και στη Σμύρνη.

Στις περίπου δύο δεκαετίες που έχουν περάσει από την πρώτη συνάντηση, έχουν διεξαχθεί 62 γύροι επαφών, χωρίς ωστόσο η περιοδικότητά τους να είναι δεδομένη. Υπήρξαν χρονιές κατά τις οποίες έγιναν περισσότεροι από δέκα γύροι επαφών και άλλες που έγινε μόνον ένας, ενώ την πενταετία από το 2016 έως τον Ιανουάριο του 2021 δεν υπήρξε κανένας. Στις 23 Ιανουαρίου πραγματοποιήθηκε ο 61ος γύρος στην Κωνσταντινούπολη, ύστερα από σχεδόν 5 χρόνια από τον προηγούμενο και περίπου δύο μήνες αργότερα, στις 16 Μαρτίου, έλαβε χώρα στην Αθήνα ο 62ος.

Χαρακτηριστικό είναι πως τα πρώτα χρόνια ήταν εντατικές, έως το τέλος του 2004 είχαν πραγματοποιηθεί 27 γύροι επαφών, στα τέλη του 2010 ανέρχονταν στους 48, έφτασαν τους 60 την 1η Μαρτίου του 2016, ενώ με τους δύο που προηγήθηκαν εντός του 2021 και με τον σημερινό ανεβαίνουν στους 63.

Πηγή: Δημήτρης Μάνωλης – ΑΠΕ/ΜΠΕ